

Hétfői Napló

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egy évre 600, negyedévre 160, 1 óra 60 K

POLITIKAI HETILAP

MEGJELNIK MINDEN HETFŐN REGGEL

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: VIII., RÖKK SZILÁRD-U. 3. TELEFON JÓZSEF 8-06

Az Egyesült Államok bankárai 400 millió font sterling kölcsönt adnak Németországnak Az Egyesült Államok elhatározta, hogy cselekvőleg részt vesz az európai politikában

Páris, december 17.

Washingtonból jelentik: A külügyi hivatal tegnap Amerika álláspontját Németország ügyében a következőképpen foglalta össze: Amerika a bizonyos előfeltételek számba vette az európai politikában cselekvő részvételt. — Amerika hajlandó szabályozást javasolni, ez a készsége azonban Franciaország hozzájárulásától függ. — Amerikának az a nézete, hogy Németországnak teljes tőképességgel szert kell azeini kell. Azt kívánja azonban, hogy ha Németország nem tud fizetni, ezt a tényt ismerjék el. — Amerika ezen az állás-

ponton áll, hogy Németországnak megzáróással és gazdasági megfojtással való megfenyegetése a világban árt. — Amerika hajlandó helyesolni, hogy Németországnak érdekében nagyszabású magánkölcsönt adjanak. — A kölcsön annak az első feljárnak részleges megszüntetésével garantálendő, amely a szövetségesek a versaillesi szerződés lapján rendelkeznek.

London, december 17.

Newyorki híradás szerint az Egyesült Államok bankárai négyszázmillió font sterling kölcsön nyelbeállításán dolgoznak, amely segíteni akarják Németországon.

Washingtonban optimistikusabban fogják fel a helyzetet, mint bármikor 1918 óta. Amerika azt reméli, hogy sikerrel vállaltja majd a közvetítő szerepét Franciaország és Németország között.

Berlin, december 17.

Tegnap délután a birodalmi kormány a pártvezérekkel folytatott tanácskozások után minisztertanácsot tartott, hogy újra foglalkozzék majd a jóvátétel kérdésével. Ez alkalommal különösen azokról a kiegészítő javaslatokról volt szó, melyeket Németországnak a maga eredeti javaslatához fog tenni.

Gróf Apponyi Albert Petőfiről

A Szent István Akadémia Retjén ünnepe

— A Hétfői Napló tudósítójától. —

A Szent István Akadémia tegnap délután öt óráig tartó Petőfi születésének századik évfordulójának alkalmából. A tárgyszózat első része az előző gróf Apponyi Albert magas rangú nyilvános beszéde volt Petőfiről. A Szent István Akadémia — mondotta — mint a magyar katolikus szellemi életnek legfőbb képviselője, amely évszázadokon át összeforrott a nemzet minden életrétegválásával, nem haladhat el kénytelen a magyar nemzeti géniusz egyik legnagyobb megnyilvánulásának, Petőfinek évzérvadának emlékére mellett.

Nagy korszak volt, történelmiünké, talán legnagyobb korszaka. A XIX. század évszázadok néha munkáit végző a társadalmi és politikai átalakulás terében és ez a nagy nemzetfelelősséget munkáit végzői iradalmuk felelőssége. A francia forradalom által hozott és a szent szövetség által fenntartott népszabadsági vágyak újabb kitértek és parancsolókat követeltek a kijelölést. De míg mások mindenütt forradalmi eszméikkel törődtek, a magyarok a szabadság és a jogbiztonság ügyében haladva a tudósok irányítását. A nagy korszak kiváló alakjai sorából mint emelünk hármas háza, nagy magáért ki a legnagyobb korszak hármasa: a politika Mezős Sándor, Deák és Kossuth, a külügyben Vörösmarty, Arany és Petőfi. A tiszteletteljes Petőfi vitte be az a forradalmi hangot, amely mindenkinél felülre hangzott: „Veletek, ha lehet, nekültek, sőt ellenetek, ha kell.” Harcias, de csak feltételeken harcias jelzővel. Sokat vitatkoztak Petőfi hírlapjának forradalmi jellegéről. Szerintem ez csak abban áll, hogy a társadalmi igazságosság és nemzeti elhivatás szemléletét dithirambikus költői lelkéből az orvosias, felszabadítási vágyak végső társalmi mellesleg voltói ki, amely várt nem tud és megalkuvásokról hallani szor akar. De végső céljában, gondolkodásának alapjában forradalmi nem lehet az, akinek ezélni világa felett a jogkonzervatívabb intézmények, a családok kultúra uralkodik, mint róla megállapítjuk, akiknek szerelmi híradás a házasság ideálja helyébe, akiknek izzó nemzeti érzése el nem tudja választani a nemzetet a hazától. De bármint legyen is, Petőfi helye a nagy kor szellemi mozgalmában vitáig ki volt jelleme, mint Kossuth.

Orfiai társ és előzések fogadta gróf Apponyi Albert beszédét. Utána dr. Reiter János föltárta tette most jelentését az Akadémia évi munkájáról és a hozzáértéssel adományokról, majd Negyessy László olvasta fel „Petőfi születésének századik évfordulójáról” című tanulmányát.

A szegedi Kulturház ünnepélyes megnyitása

Szeged, december 17.

Erzsébet királyi hercegasszony Albrecht kir. herceggel ma reggel csendes kísérettel haladtak, autójuk pedig a Horthy úti útszélre a nagybirtokosok szegedi elnökével Signer Károly dr. főpáncsalló Somogyi Sándor polgármesterrel a Kővárosi Kulturházba hajtottak. A bejárattal Móra Ferenc a Kulturpalota igazgatója az ismételt birtokosok szegedi útszélre Edig Tomelli Sándor dr. ügyvéd. Ezután a hercegasszony megvirította a Kulturházat.

Andrássy Gyula gróf a hosszú külügyminiszterválságról Bánffy Miklós utódja mégis Daruváry Géza lesz

— A Hétfői Napló tudósítójától. —

Mint ismeretes, a múlt heti esztörtéki minisztertanácsban Bánffy Miklós gróf külügyminiszter bejelentette a kormánynak tájékoztatóról való lemondását. A kormányhozjárult a lemondásához és Bethlen miniszterelnök Daruváry Gézát kérte fel a külügyi tóra vállalására.

A lemondás és a kinevezés közlése azonban egyelőre elmaradt, miután a miniszterelnök a kormányzóval együtt vidékre vadászatra utazott. A miniszterelnök hétfőn már Budapesten lesz s így, — mint beavatott helyről tudjuk, — semmi akadályja nem lesz annak, hogy

a hivatalos lap keddi száma közölje gróf Bánffy Miklós felmentését és Daruváry Géza kinevezését.

Gróf Bánffy Miklós rövidesen átveszi a párisi követés vezetését. Bánffy párisi követsége már régebben elhatározott átvétel, megvalósulására azonban Bánffy betegség miatt nem került eddig sor, amikor azonban Praesovszky Iván volt párisi követ illetményeit felmentték, nyilvánvaló volt, hogy a magasabb javadalmazást nem ő, hanem utódja fogja élvezni. Munkatársainknak alkalma volt beszélgetni gróf Andrássy Gyulával, aki erről többek között ezeket mondta:

— Csodálatosnak tartom, hogy mennyi ideig hagyta huzódni a kormány a külügyminiszterválságot. Hetek óta nincs betöltve a párisi követségi állás és hosszú időn keresztül nem volt felölös vezetője a külügyminisztériumnak. — A kormány ezt a két fontos pozíciót jónak látta felölös vezető nélkül hagyni ugyan időben, amikor erre a legnagyobb szükség lett volna.

Nem tartom szerencsésnek a most terbe vitt megoldást,

— annál kevésbé, mert ilyen megoldásra alig volt még példa. Ha valónak bizonyul az a hír, hogy Daruváry Géza lesz a külügyminiszter, s egyidejűleg meg-

tartja az igazságügyi tórcét is, — ezt semmiképpen sem fogadjuk megnyugvással. Ha felszólal a parlamentben, ezeket a kérdéseket szövéz szem, de bármennyire is el kelne az éles bírálat, kritikámra az ország szempontjából szordinót kell tennem.

Az indemnitási vita érdekességei

(A Hétfői Napló tudósítójától.)

Az indemnitási vita nagy erővel indult meg, két nap alatt azonban mindössze három szónokot emésztett fel. A kormánypart első szónoka, Gombóss Gyula a szombati ülésen beledobta a vita anyagába a zsidókérdést, hogy ezzel ügyesen elterelje a figyelmet a fontos kérdésekről. Ez a kísérlet azonban meddő maradt, mert az ellenzék szónokai a rendtörvény árnévkében s ezen keresztül fogják bírni a kormányt.

Hétfőn lesz először nyolcórás ülés. A nap első szónoka Dréhr Imre, aki kétségtelven egyik legutólyosabb kormányparti szónok lesz a vitában. Úgy tudjuk, hogy Dréhr Imre komoly gazdasági szempontokra épít fel beszédét s kerülni kíván minden politikumot. Az ellenzék részéről Fábrián Béla és Rupert Rezső felszólalásai vannak soron. Fábrián Béla Gombóssal szándékosan polemizálni.

Rupert módot akar keresni erre, hogy foglalkozzék részletesen azokkal a vádakkal, amelyek a 665 darab hamis lebélyegzési ezres beváltásával kapcsolatosan Eckhardt Tiborral összefüggésben már több ízben elhangzottak.

Előreláthatólag még ezen a héten sor kerül Haller István, Andrássy Gyula gróf, Lingauer Albin, Szilá-

gyi Lajos és Rassy felszólalására. Andrássy Gyula gróf beszédében főleg külpolitikai kérdéseket fog tárgyalni és részletes bírálatot kíván gyakorolni a kormány külpolitikájára fölött. Nagy érdeklődéssel várják ellenzék körökben Szilágyi Lajos felszólalását, aki a Hétfői Napló munkatársa előtt kijelentette, hogy a kormány külpolitikáját főleg az utóállamokkal való viszonyunk tekintetében akarja kritikálni.

Nem fogom elmulasztani az alkalmat, — mondotta nekünk Szilágyi Lajos, — hogy kitérjek a Románián szemben tapasztalt kormánymagatartásra és tárgyalni fogom azokat a lépéseket is, amelyekkel a magyar kormány annakidején tett a román kormánytól a gyulafelhérvári koronázásról mondott beszédem alkalmával támadt incidens ügyében.

Úgy tudjuk, hogy Szilágyi Lajos indemnitási beszédében foglalkozni akar azokkal a politikusokkal a mostani szereplésével, akik annak idején a szegedi ellenforradalmi kormányvezetésében misszióval bírtak.

Mint érdekességet említjük meg, hogy az indemnitási vita egyik legnagyobb szenzációjának igérkezik az az ellenzéki beszéd, melyben napfényre kerül a román papírszállítás minden részlete.

HIREK

Megalakult a „Hungarista Tábor“

A magyar fascisták alakuló gyűlése

A magyar fascisták toborzóinak tagjai ellen... megelözőleg azonban egy éjszakai zárt ülést tartottak...

Enek értelmében a fascisták tegnap a vármegyéhez nagyteremben alakuló gyűlésre jöttek össze.

A gyűlésen ezernél több ember jelent meg és azon a rendőrség képviselője is jelen volt.

A magyar fascista tábor a mai naptól kezdve „Hungarista Tábor“ címen fog nyilvánosan működni.

A budapesti ügyvédi kamara brszágos értekezlete. A budapesti ügyvédi kamara vasárnap délelőtt 10 órakor országos kamarai értekezletet tartott.

Az értekezleten az ország mind a 13 ügyvédi kamarája képviseltette magát. Este az ügyvédi körben társas veszerást rendeztek.

— Az Iparhatalmaságit megbizottak választása. A főváros valamennyi kerületében vasárnap délelőtt zajlott le az ügynevezett Iparhatalmaságit megbizották választása.

Rögtönítélő bíróság elé állítják Narutovicz gyilkosát

Varsó, december 17.

Niewiadowski, Narutovicz gyilkosa, kihallgatása során azt vallotta, hogy önszántából cselekedett és előzetesen senkivel nem szőtt összeesküvést.

vásárpénztár hatalmas csarnokában folyt le.

— Arekép teleplezés. Vasárnap délelőtt leplezték le a III. kerületi demokrata társasági elnöknek, Szilágyi Károly fővárosi bizottsági tagnak az aréképet.

— Lopás miatt elítélt hegedűművész. A rendőrség nemrégiben lopás miatt megindította az eljárást Rócs Károly 23 éves hegedűművész ellen.

— A pénzeszelevek tolvajai. A tegnapi lapok jelentették, hogy a főkopiyintós szombaton délelőtt előzetes letartóztatásban helyezték Tóth Gyula 19 éves postaszolgát.

— Letartóztatott fogházor. A postai-kerületi törvényszék fogházában Schmidt Agoston fogházor néhány nappal ezelőtt előmozdította, hogy egy fellátó fogoly, Gaoel Andor, megszökhessek.

— Egy férj három felesége. Takácsi Jenő magánhivatásnok 1917-ben megnősült, feleségül vette Novák Trént, aki azonban a következő esztendőben meghalt.

— Baró Gudenus Ernő ügye. Az ügyészség 10 évvel ezelőtt nyomonkövetelt boscágot ki báró Gudenus Ernő, egy ősrégi nemesi család sarja ellen, aki annakidején anyja nevét hamisította rá.

— A fővárosi ügyvédi kamara brszágos értekezlete. A budapesti ügyvédi kamara vasárnap délelőtt 10 órakor országos kamarai értekezletet tartott.

— Tánemulatság. Nagysikerű, nívós kabaréelőadást rendezett a „C 15“ (tizenötök klubja) társasága a Breinert és Benedek-féle táncterem helyiségében.

x Sárélpó, hóelpő kapható és javítható Neumann, Nagymező uca 41. x Művész fényképezés „Mona Lisa“ Erzsébet körút 29. Szépit, fiatalit, nagyit, megörökít.

Színház

Három premér

Is lesz a jövő héten, még pedig — és ez már igazán komikum — mind a három egy napon. Pénteken mutatja be a Renaissance a Mandarint, pénteken mutatja be a Fővárosi Színház az Olivia hercegnőt és ugyancsak pénteken mutatja be a Városi a Bolond Istókot.

A Vigszínház

szilveszteri meglepetéséről, az éjféli premirről adunk hírt az elmúlt héten, de az újdonságról akkor még nem tudtunk bővebben beszámolni, csak annyit hallottunk, hogy a főszerepeket Góth Sándor és G. Kertész Ella játsszák.

Hevesi János

úgy látszik, a legkomolyabban konkurenciát akar csinálni Bethly Lászlónak, a színházok számát illetően. Az Andrassy úti kabarét kamaraszínházának akarja megszerezni az állam számára és hiába kap nyitási engedélyt, mi egyebet a Fővárosi Színház, pletykákörökben még mindig tartja magát az a hír, hogy a volt Fővárosi Orfeum épülete a Népszínház, vagy a Nemzetinek lesz ideiglenes hajléka.

83.422 ember gyönyörködte, élvezte, izgulta végig D.W. Griffith Út a holdogság felé című darabjának diszcoladásait az Omnia, Uránia és Royal Apolló mozgóképszínházakban 75 táblás házi Prolongálva!

A legszebb karácsonyi ajándék egy pár Del-Ka női cipő (VII. ker., Erzsébet hórát 28) bámulatos olcsó karácsonyi áron 2500, 3000, 3500, 4000, 4500, 5000k

* A Vigszínház karácsonyi hetét a Kis cukoráda dominálja. Csütörtökön és karácsony hétfőjén este a Csabitól játszik, a többi este Helmi Jenő új vígjátékát.

* A Fővárosi Színház megnyitása. Budapest új operettszínháza, amelyet a Fővárosi Orfeumból ragyogó fényű műintézeté építettek át, pénteken, december 22-én nyílik meg.

* A Magyar Színház jövő hete. A kivételre sikerült Molnár darabot, az „Ajtó és földi szerelmek“ hétfőn, kedden, csütörtökön, pénteken, vasárnap délután 2, 3 órakor esti helyszínrak, karácsony első napján, hétfőn este, továbbá második napján kedd este adják a Magyar Színházban. Szardán „A névelten asszony“ kerül újból színpa P. Márkus Emília vendégfellépéssel, szombaton a „Gretchen“ nek lesz 75-ik előadása, vasárnap este nincs előadás. Most vasárnap délután a „Színház“, karácsony első napján, hétfő délután „A kis herce“ kerül immézőre 3 órakor mérsékelt helyszínrak. Karácsony másnapján, kedden délután újból „A névelten asszony“ megy P. Márkus Emíliaval, 3 órakor rendez este helyszínrak mellett.

* A Városi Színház változatos operaműsorán hétfőn Balazs és Paraszti-csüttl, kedd Páltagokasszonyok, szerdán Strauss gyönyörű hazafias Cifra dalján és csütörtökön Faust, Agathe Adler dalján és Kálna Oszkár vendégfellépésvl, hétfőn, karácsony első napján délután Hoffmann meséi, kedden este a Bűbös vadász szerepel. Kedden délután a Raguga hercege operette kerül színpa Petrus Sári, Tibor Karola, Sziklai, Szentmihályi, Gábor Ernő és Horli fellépésvl. * Pétefőhúsva a Renaissance Színházban. December 24-én, vasárnap délután tel 4 órakor lesz, amikor is színpa kerül Nyary Andor Egy karácsonyest a

